

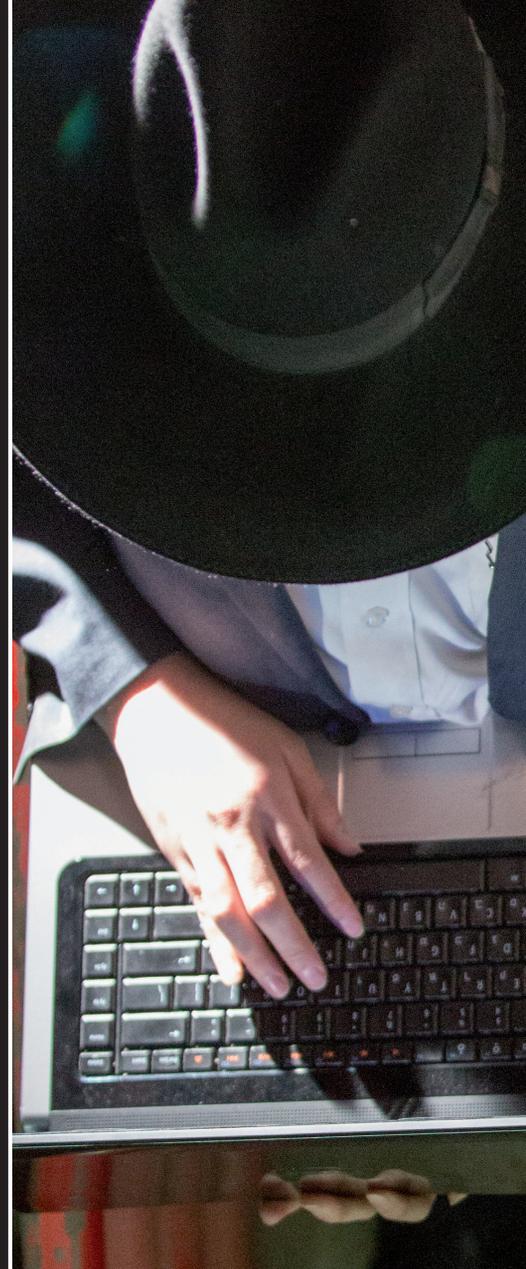

חרדים לתדמיתם | קבוצת החרדים המנהלת מאבק נגד ההסתה בשי

הם נמצאים בכל זירה ומטרתם אחת: למגר את שיח השנאה שמלובה בידי כלי התקשורת | עיתונאים, ואפילו סתם אזרחים מוכי תסכול, שהפכו את שנאת החרדים לדרך חיים ואת השמצת שומרי המצוות לאובססיה - למדו להכיר את נחת זרועה של קבוצה חרדית קטנה ועיקשת, שאימצה בדיוק את אותן דרכי פעולה: פרובוקציות מתוזמנות, תגובות הולמות, חשיפת פרטי המשמיצים - ובעיקר נתונים בשפע | האנשים מאחורי 'קבוצת דוסיים' נחשפים לראשונה ומשיבים לשאלות קשות | חושך לגרש

מאיר פרידמן

צילומי אילוסטרציה: אוהד צויגנברג, פלאש 90

סות מתקדמות, נחשפת

לוחמי ההגנה

עיתוני הבוקר שפתחו את יום השואה, פחות דיברו

על הזוועות באושוויץ, ובעיקר זעקו בכותרות ענק: "בושה - חרדים עשו מנגל ביום השואה". לצד טורי זעזוע ותדהמה שנשאו כותרות כמו 'אפר ומנגל', הועלה הציבור החרדי על המוקד התקשורתי: "מאות חרדים חיללו את יום השואה בחגיגות בגן סאקר", דווח בכותרת. עמוד שלם הוקדש לצורך השחרת פני הציבור החרדי דווקא ביום הזיכרון לשואה.

ההסתה החלה. איש לא זכר איך התחילה השואה, וכיצד דואגים - לשיטתם - ש"לעולם לא עוד". רק כמה ימים אחרי שסופר ישראל, חתן פרס ישראל לספרות, סיפר על 'דאגתם' של תושבי ערים בארץ שרואים בעיניים כלות את ההתרבות החרדית, והצהיר כי "הטרור החרדי הוא איום שמסכן את קיומנו וחיינו", עמדו אזרחי ישראל,

חבר הקבוצה בעבודה

מדובר בימים רגישים, שבהם מנהלים עיתונאים שוחרי רעת החרדים מצוד אובססיבי, אחר כל חרדי שנתפס מהלך בעת הצפירה ואחר מוקדים שיום העצמאות הוא עבורם סתם יום של חול

מסע השמחה. בית שמש

מבטיח. ברחבי ישראל, על גבי שלטי ענק ואוטו-בוסים, הופיעו המילים: "לשלם לחיילים כמו לחרדים", לצד השוואה מספרית של 3,400 שקלים לאברך מול 350 שקל לחייל. נציגי הציבור החרדי זעמו ותקפו את הקמפיין. עתירות הוגשו לוועדת הבחירות. חבר הכנסת אייכלר טען, כי הקמפיין אנטישמי וכי יש בו מן הגזענות. מנגד, טען חבר הכנסת לשעבר, יוחנן פלסנר (קדימה), כי מדובר ב"עזות מצח מצדו של אייכלר לצאת נגד קמפיין 'קדימה', הדורש להשוות את שכר החיילים לזה של האברכים. על פי שיטתו של אייכלר, אין צורך שחיילי צה"ל יקבלו יותר מאשר 'דמי כיס' עלובים, כשבמקביל אברכים מקבלים הטבות של אלפי שקלים בחודש".

בעוד 'קדימה' ממשיכה בקול רעש גדול בקמפיין, שאף מקבל גיבוי מוועדת הבחירות, הרי שמאחורי הקלעים, בקול שקט, זועם אבל בטוח, פנו חבורת חרדים, המכנים את עצמם בשם 'פרויקט דוסים', לצד אנשי אקדמיה, לחברי הכנסת העומדים בראשות 'קדימה' וקבלו על הקמפיין. הם הציגו עובדות, ואיימו, בעדינות, להבעיר את השטח עם נתונים. הפעם תגובת המפלגה הייתה שונה, ובאה להבטיח כי יתוקנו הנתונים ש"נפלה בהם טעות". פעולה נוספת שנוקטה בתגובה להשוואה המקוממת, שבה הוצב חייל רווק מול אברך נשוי עם מספר ילדים, כמו גם תשלום חודשי קבוע מהמדינה לחייל מול הנחות וכספי מלגות לאברך מתרומות של נדיבי עם בחור"ל שעולם התורה יקר ללבם - הייתה הפצתה של ידיעה כחומר למחשבה, תחת הכותרת: "מפלגת 'קדימה' בקמפיין: לקצץ 80 אחוז משכר החיילים, למען השוויון בנטל". הנתונים החדים גרמו לאי נוחות רבה בקרב יוצרי הקמפיין. בליווי טבלאות וגרפים, הוסבר ההיגיון שמאחורי הקמפיין, שאם יושוו חייל רווק לאברך,

החדשות, וכאשר הלך פיזית למקום, גילה תחת 'מאות החרדים', כמה עשרות בודדות של בחורים, ו...מנגל אחד. "שנאת חנם כל כך מעצבנת אותי" סיכם ברזני.

בערב, התכנס לו כמין חפ"ק זעיר, שציין את השינוי החיובי שמתחולל בגזרה התקשורתית: כל השמחה נתקלת באופן מידי בתגובות שונות. "הציבור החרדי כבר לא שותק, זהו", אמר אחד מהם, ואישר נייר עמדה חרדי לקראת אירועי יום הזכרון לחללי צה"ל ויום העצמאות שיבוא לאחרי. מדובר בימים רגישים, שבהם מנהלים עיתונאים שוחרי רעת החרדים מצוד אובססיבי, אחר כל חרדי שנתפס מהלך בעת הצפירה ואחר מוקדים שיום העצמאות הוא עבורם סתם יום של חול. בעבר היתה הרדיפה נענית בשתיקה. לאחרונה פרץ המרד. קריאת 'לא עוד', מהדהדת מהחפ"קים המאולתרים של הליגה החרדית נגד השמחה.

סופה של משמיצה

בני ברק, לפני מספר חודשים.
 הוא סגר את המחשב, הניח את המגבעת על ראשו, ויצא לתפילת ערבית. מחר בבוקר, כלי התקשורת כולם יעסקו בנתונים ששוגרו אליהם. במוקד, איך לא, שוב החרדים. חברי כנסת שונים ייאלצו לנסות ולתרץ את הדברים שאמרו בביטחון מוחלט, רק שבוע קודם לכן.
 זו היתה שיאה של מערכת הבחירות הדרמטית. רשימת קדימה, שהייתה המפלגה הגדולה ביותר, עושה את דרכה לתואר המפלגה הקטנה ביותר, כאשר בדרך, היא מנסה לקושש כמה שיותר קולות בשיטה הישראלית הוותיקה: 'הכה בחרדים, הזכר את החיילים, והצל את עצמך'. הניסיון הכושל של 'קדימה', החל כקמפיין

ותחת זיכרון השואה, בחרו בשואה תהומית, תוך הכללה לכל מי שכיפה שחורה לראשו. רעייתו של השר סילבן שלום, שלפני מספר ימים התגאתה בכך שבעולם זוכרים את השואה בזכות... בעלה, דאגה להבהיר כי "אחר כך החרדים מתפלאים למה לא רוצים אותם בממשלה, למה הציבור אנטי חרדי. שיתביישו להם". בעידן התקשורת הממוחשבת, הצהרה אומללה מהסוג האמור מתפשטת כאש בשדה קוצים והופכת לתבערה בקנה מידה לאומי. בעוד הכל יוצא מכלל שליטה, אי שם במקום נסתר בארץ, נערכה התייעצות טלפונית. חבורה סודית שלקחה על עצמה משימה להשיב מלחמה שורה, כל אימת שהציבור החרדי מושמץ בראש חוצות - נכנסה, כהרגלה בעת האחרונה, לפעולה מיידית.

דרכי פעולה גובשו - והודעות שונות יצאו בתפוצה במספר גוני מדיה. האחד קרא להצעת חוק: החרדים לא ידליקו 'מנגל' ביום השואה, והחילונים לא יכו באכזריות ניצולי שואה. הציניות משובחת, ההכללה ברורה. אם חמישה נערים בגן סאקר מצדיקים את השחרת הציבור החרדי כולו - מספר נערים חילונים שהכו ופצעו ניצולי שואה בימים האחרונים בחוצות הערים, יהפכו אוטומטית לתופעה חילונית נפוצה. הכללה תחת הכללה. במקביל, צלמים חרדיים שעטו לפארקים לאומיים, העמוסים בנוער 'חוגג' ביום השואה. במגרשי הכדורגל תועדו החילונים שבחרו לציין את יום השואה באמצעות בעיטות הגונות בכדור גומי מנופח. מוקדי בילוי לא מעטים תועדו כמשדרים עסקים כרגיל. התברר גם, שעשן המנגל מיתמר לא רק מגן סאקר, אלא גם מגני יהושע.
 מאוחר יותר, זכתה תגובתו של עורך חדשות 'קול ישראל', יותם ברזני, לתפוצה נרחבת. הלה סיפר כיצד ביקש להכניס ידיעה במהדורת

עיתונאי 'חדשות 2' מפורסם, העונה לשם אייר לפיד, היה זה שהעלה את המקרה – שכבר הוזכר בכלי התקשורת – לזמן השיא של החדשות בכתבות צבע ומעקבים, כשבירו אג'נדה ברורה. מצדה של הקבוצה שאליה השתייכה הילדה שלטענתה ירקו בפניה, עמד תושב בית שמש עלום, שענה לשם דב ליפמן. לאחר יותר משנה, הפיקו שניהם את הרווח הפוליטי ממעשיהם ונבחרו לחברי כנסת מטעם תנועת 'יש עתיד', שצעדיה הראשוניים בפוליטיקה היו בכתבות שפרסם יושב הראש שלה כנגד הציבור החרדי בבית שמש. מבית שמש יצאה בשורת ההסתה, שצמחה למפלגה בת תשעה עשר מנדטים.

לא היה זה השינוי הפוליטי היחיד שצברה המחאה ההיא. פרשת היריקה הייתה אבן הדרך של קבוצת הצעירים החרדים, שקמו באותם הימים והחליטו: לא עוד.

הם פרסמו תחקיר מיוחד תחת הכותרת 'מי יצר את אירוע היריקה בבית שמש?' וחשפו, כי אירוע היריקה שהתבצע כביכול כחלק מ'הדרת נשים', ואשר דווח במהדורות החדשות עד שהתגלגל לידי הפגנת המחאה החילונית, אינו אירוע חדשותי כפי שהשתקף מדיווחי התקשורת ומכתבותיו של לפיד, אלא חלק ממריבה על מבנה בית ספר, שהתרחש כמה חודשים קודם לכן, על רקע סכסוכי שכנים, שאינו קשור כמובן, ולו בקשר קלוש, ל'הדרת נשים'.

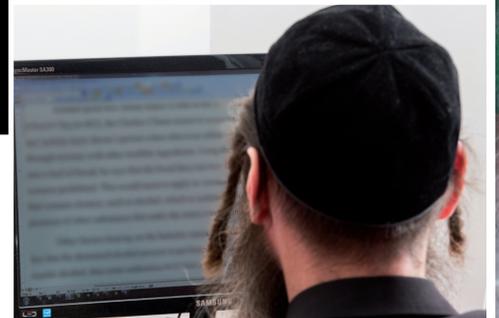
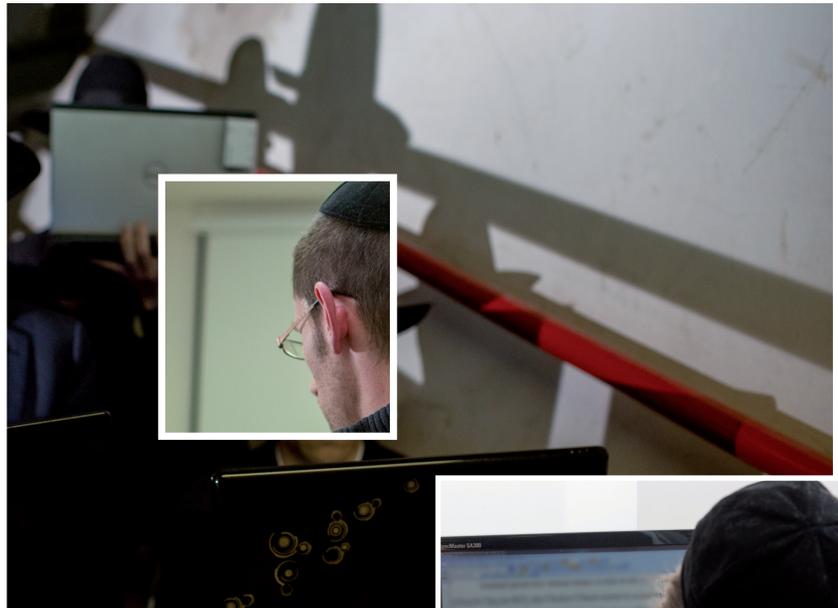
את ההחלטה להפוך מקרה ישן לאירוע טרי חדשותי וטראגי, קיבל משרד יחסי ציבור שנשכר בדיוק לצורך מטרה זו. הוא זה שיצר את המאבק שרכב על אפקט המנואה שגבר באותם הימים. מרצה חילוני בשם ד"ר חגי אבנון שניר, שאף הצליח, חודשים קודם לכן, לגשר בין הצדדים בעניין בית הספר, לשביעות רצונם של אלו שחלק מהם העלו לכותרות את עניין היריקה – נדהם לצפות בנעשה, וכאשר פנה לעסקן חילוני ידוע וקבל בפניו על השקר שנוצר באופן מכוון על ידי משרד יחסי הציבור שנשכר לשם כך – נאמר לו: "אל תקלקל את החגיגה".

המסמכים, ההוכחות והציטוטים כי מדובר על אירועים המנוהלים היטב בידי גורמים אינטרס-נטיים כנגד הציבור החרדי – עשו את שלהם, גם אם מעט מדי, אולי אפילו מאוחר מדי. אך היה זה פתח לעיתוי שבו גם לספיץ ההשמצה יש תג מחיר.

מלחמת הרשתות

קבוצת 'דוסים', שנוסדה על ידי שמואל דרילמן, יזם ומפתח רשת, מאגדת בתוכה מספר מתנדבים, העוסקים בהשבת מלחמה שערה על כל מתקפה אנטי חרדית. לשירותם עומדים כמה עשרות פעילים האוספים אייטמים ופרשנויות, לצד ייעוץ מקצועי בתחום יחסי הציבור. הפרויקט כולו נעשה בהתנדבות, או כמו שהם מגדירים זאת: "דבר אחד אפשר לפרגן למייסדי הפרויקט, שהם מעולם לא איחרו את המ'שכורת'".

הם מגיבים ברצף על כל ידיעה הקשורה לתדמית הציבור החרדי, קיימים בכל מקום אפשרי במדיה, מעמידים מראה מול המשמיצים, יוצרים פרובוקציות, ומגישים תלונות לגופים הרלוונטיים, מהמטטרה ועוד רשויות השידור השונות. העיתונאי הישראלי המשמיץ למד זה מכבר לקחת

סורקים את האתרים המקוונים

הם מספרים. לעומת זאת, התגובות והפעולות שלהם מחושבות לחלוטין, רגועות, ופעמים רבות אף אינן מתפרסמות. מה שאצלנו קרוי 'הסתה נגד חרדים', ללא הבדלי תקופה, סוג ומיקום, מקוטלג אצלם פעמיים, גם בתיקיית העבודות, וגם בכינוי פנימי.

גם להם לא ברור היכן ומתי בדיוק היה הרגע שבו הוקם צבא ההסברה שלהם, אבל יש בהם תמימות דעים על התזמון שגרם ללבה לפרוץ החוצה.

"חרדים, תעברו לצד השני של המדינה, לא רוצים אתכם פה", קראו השלטים בהפגנה שהתקיימה בכסלו אשתקד בעיר בית שמש תחת הכותרת "באנו חושך לגרש". הרבה שנות שנאה ידעו חובשי הכיפה בארץ הזו, אך גל שנאת החרדים ששטף אז את המדינה, היה צונאמי של תיעוב. המושג 'הדרת נשים' הוזכר בכלי התקשורת ללא הרף. בכל שעה קלה נמצאה ידיעה חדשה על 'מקרה הדרת נשים', כל נוסע ממוצע ב'קו מהדרין' – אף אם היה זה קו תחבורה חרדי מובהק המיוחד לכך – הפך ליקיר המדינה ותמונתו ליוותה את הכותרות הראשיות בכלי התקשורת בארץ.

באותם הימים, בוצעו מעצרים כנגד אזרחים חרדיים, בחסות סעיפי אישום שונים, החל מיריקה וכלה בבקשה לכבד את נוהג המהדרין בתחבורה הציבורית. הרוח העכורה שהניעה את גלי ההסתה שהשתוללה כנגד הציבור החרדי באופן הזוי, החלה בבית שמש, במקרה שבו לכאורה ירק אזרח מחוגי הקנאים לעבר ילדה בת 7 בשם הצניעות. אפילו יו"ר הכנסת דאז, ראובן ריבלין, שהיה נדמה כיותר שפוי בפרלמנט בעניינים אלו, דאג להבהיר בנאום המרכזי של יום העצמאות ב'הר הרצל', על מאבקה הגדול של המדינה ב... "אלו היוזמים על ילדה בת 8".

הרי שבחישוב מהיר, על פי הצעתה של מפלגת קדימה, תישללנה מהחיליים הטבות בסכום מצטבר שבין 60,000 ש"ח ועד ל-220,000 ש"ח, בהתאם למצבו המשפחתי ותפקידו הצבאי של החייל.

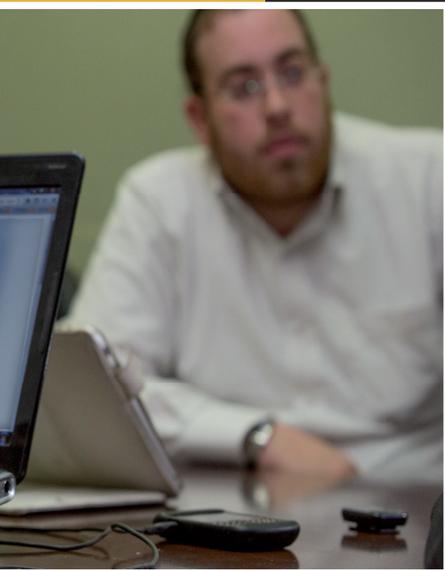
לפתע השתנתה מפת ההסתה. בעיתון 'הארץ' נכתב: "קמפיין הבחירות של 'קדימה' משווה בין שכר החיילים לבין שכר האברכים ונוקט עובדות מסולפות ומטעות. לא קשה להבין למה רבים בקהילה החרדית רואים בו הסתה של ממש". עם הזמן גווע הקמפיין, ומאוחר יותר גם המפלגה. הפעם, אפילו היו"ר הביטחוניסט, שאול מופז, מי שכיהן כרמטכ"ל וכשר ביטחון, לא השתמש נכון ב'סגולה הבדוקה' ונתן למפלגה אחרת לגנוב את מנדטי ה'צבא וחרדים'.

באחת הובן: כללי המשחק השתנו.

באנו חושך לגרש

חמישה בני אדם, כאלו המקוטלגים על ידי חילוני מצוי כ'אברכים', צעדו במעלה המדרגות עם כובעיהם וחליפותיהם. בחדר הישיבות של מערכת 'משפחה' הם התכנסו, לשיח על אודות שנאה אנטי חרדית, על תקשורת לא הוגנת ועל התשובה הנדרשת לנוכח ההסתה בעידן המדיה החדשה. האחד בא עם גמרתו בידו, והאחר עם מחשבו האישי שבו עמוסים נתונים לרוב, לניתוח, להצגה ולפרסום. באופן כללי, המחשב הוא הנשק העיקרי במלחמת התדמית שהתחברה מנהלת.

זו להם הפעם הראשונה שבה הם נחשפים. לחלקם קשה הדבר: הרבה יותר נוח להסתתר מאחורי חזות וירטואלית. הם נחושים, דרוכים, מלאי זעם. התכונה האחרונה היא אולי זו שמתדלקת אותם יותר מכל. "בכל כמה ימים, עוד חרדי שהזעם עלה אצלו על גדותיו מצטרף אלינו",

מעמתיים ומאמתיים עובדות

גם שאינם מפורסמים, שכותבים דברים מזעזעים – זוכים לתגובה הולמת, כאשר הדברים מופצים באופן אוטומטי במקומות רבים, תחת שמש המלא, פעמים רבות לצד הביקורת שלנו. כשהם מקבלים את זה מהכיוון השני כמראה מול מה שאמרו, הם מזדעזעים. אנשים קולטים מאוחר מדי את חומרת המעשה.”

י. ט.: "היו פניות רבות מחילונים שביקשו בכל לשון של בקשה שנמחק את התיעוד המזעזע של כל האמירות הללו. זה נתן להם תחושה לא נעימה. מבחינתנו זו כבר ההוכחה לניצחון”.

מעקבם של אנשי 'דוסיס' אחר כל השמעה או הסתה כנגד הציבור החרדי – הוכיח את יעילותו. גם נציגי המחלקה לחקירת פשעי מחשב במשטרת ישראל, שמכירה את חברי הפרויקט מהתלונות שהם מגישים, מוצאים בהם כתובת נאותה כאשר הם נדרשים לטיפול בדברים דומים. כך למשל, ביקש פקד המחלקה סיוע באיתור אדם שקרא לרצח של אחד מגדולי ישראל (ה"י, מ.פ.). לאחר מעשה, הוא ניסה למחוק את דבריו ולטשטש את זהותו, אך מחלקת המעקב של 'דוסיס' כבר השיגה אותו, דבר שהועיל גם לחוקרי המשטרה.

נתונים, רבותיי, נתונים

נתונים, זהו כלי הנשק העיקרי של אנשי 'דוסיס'. הם מעמתיים ומאמתיים עובדות מול עובדות. מבחינתם, תם העידן שבו כל איש תקשורת או פוליטיקאי יוכל להצהיר על נתונים ללא כל אמת מאחוריהם ובלבד שיסית כנגד ציבור שלם. בפרסומיהם ניתן למצוא: "עשרה נתונים שאנשי 'יש עתיד' לא ירצו שתדעו". מדובר בנתונים שפורסמו באחד ממדורי הכלכלה, בהם: איפה הכסף – באמת אצל החרדים? כשבנימוק מפורט מספרית, מוכח כי כל הכספים המוקצים לחרדים בשנה מהווים פחות מאחוז וחצי מכל תקציב המדינה.

גיוס החרדים לצבא יקל על מעמד הביניים? גם על כך יש פירוט מלא שמסקנותיו ברורות: גיוס כל החרדים לצבא יגדיל את הגרעון בעוד כמעט 4 מיליארד ש"ח.

רוב הכסף מתבזז על קצבאות הילדים שמקבלים החרדים? הקצבאות לילדים שמהם נהנים החרדים מהוות רק כ-2% מכל הוצאות הביטוח הלאומי.

הנכתב מגובה בעובדות ברורות. הנתונים, עם הקפדה על דיוק מרבי, הם אלו שבין היתר גרמו לכך שקבוצת 'דוסיס' הפכו לגוף הסברה, שאליו מתנקזות פניות של כלי התקשורת הרואים בהם מקום מובן מאליהם לבקשת תגובה על כל דבר הנאמר נגד הציבור החרדי. "לא ייתכן שכשמדברים על חרדים יעלו ראביי רפורמי כדובר מוסמך בכל פעם. צורת הפעולה של 'דוסיס', היא דבר חדש, שלא התגבש עד היום, ובאמת, הגיע הזמן", אומר י. דוקטורנטית חילונית בעלת תארים במספר תחומים, ביצעה עבודת מחקר על החרדים, ולצורך כך שלחה ל'דוסיס' 'תלוש משכורת' מפורט שהופץ בכלי התקשורת, ובו נראה כי אברך מקבל על חשבון המדינה למעלה מ-7,000 שקלים. חברי הפרויקט התיישבו מול 'תלוש המשכורת' והביאו נתונים מן המציאות, בהם עלה כי ה'תלוש' המדובר הינו פיקטיבי לחלוטין. למשל, יוצרי התלוש ניסו

בחשבון, שמעידה עובדתית קלה שלו עלולה לגרום לו כאבי ראש מול הקבוצה העיקשת הזו, שהחליטה לפעול למיגור הטרור התקשורתי האנטי חרדי. המסבירן החרדי כבר אינו עסקן או ח"כ עם סגנון ייחודי, מפני שגם התוקפים והמשימציים כבר אינם חברי כנסת וכלי תקשורת בלבד.

"כל אדם חרדי שנתקל במה שקורה מחוץ לשכונות החרדיות, מרגיש כל הזמן שהוא נתון תחת מתקפות. אתה שומע דיווח חדשותי ארסי ומעוות, ומסתפק בצקצוקי לשון: 'זה לא בסדר', 'איך הם עושים את זה...' אם נבדוק לגופם את הסיפורים השוטפים כנגד הציבור החרדי, רובם יתגלו כספיינים חלולים, מעוותים אפילו ברמה העובדתית", מסביר דרילמן.

"זירת המלחמה של העידן הנוכחי עברה למדיה הממוחשבת", מסביר מ. ח., אחד מהפעילים העלומים. "אפילו הודעות לתקשורת שמוציאים אישי ציבור מתפשטות משם לרחבי המדיה". על דבריו, מוסיף א. פ.: "זו לא רק הזירה, אלא המהירות. בעידן של היום, כל השמעה שמפורסמת ברשות הרבים הזו, הופכת בתוך מספר שעות לכותרת ראשית במהדורות המרכזיות. את זה אנו מנסים למנוע על ידי מעקב אחר פרסומים, תוך מתן תגובה מיידית הולמת המלווה בעובדות".

עושים זאת עבורם כאלה שבין כה עוסקים במדיה זו, בהיתר ובהגבלה כמובן, עם מיטב הסינונים הנדרשים.

האם בכוונה נבחרה הזירה הממוחשבת כמוקד הראשוני לתשובות כנגד ההסתה החילונית, או שהבחירה נבעה מכורח המציאות? ביררנו. "המחשבה המקורית הייתה לרכז מסה של כח בנקודה שתעבוד הכי טוב", אומר דרילמן. "היום התקשורת מתחילה משם. מדובר בכח, שעם שימוש נכון בו, ניתן לבצע מהפכות ענק. ההפיכה במצרים החלה שם. ברמה המקומית – מחאת הקוטג' והמחאה החברתית, לא היו באים לעולם ללא המדיה הזו, שעקפה את העיתונות מבחינת מהירות ואמינות. במובן מסוים, הכוח עבר מכלי התקשורת אל הזירה הזו. צריך להיות שם, עם אצבע על הדופק, ברגע האמת".

אחד מן הצעדים הראשונים בפרויקט ההסברה האקטיבי, טיפל באמירות מחרידות שנשמעות נגד הציבור החרדי. הציטוטים קובצו יחדיו למדור 'לא לציטוט' והופצו בשם אומרים. במקרה שהמסית הינו אדם פרטי, הוא זוכה גם לתמונה ודבריו נותרים לנצח, משוטטים בכל מקום אפשרי. "אלה לא ילדים יהודים. אלה עובדי שטן הנמצאים בכוכים של השטן החרדי, אשר מסרב לשלוח אותם לחינוך הממלכתי", מצוטט אדם בשם מיקי חורש, "לא מגיע להם יותר, וגם זה יותר מדי בשבילם. פרעושים שצריך למעוך אותם".

בעקבות פניית 'דוסיס', ננזף כותב הדברים על ידי הנהלת 'בנק לאומי', לאחר שהזהדה כעובד הבנק.

המסית הבא, כבר יחשוב פעמיים לפני פרסום דברים כאלה. אף אחד לא רוצה לקבל ניזפה מהבוס בעבודה...

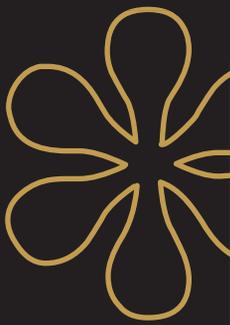
"החרדים יונקים מאותם יצרים אפלים שמהם ניקה הזוועה הנאצית-פשיסטית", מקבלת מקום של כבוד בארכיון 'לא לציטוט', גם שולמית אלוני, שרת החינוך לשעבר מטעם מרצ. **דרילמן:** "יש לנו אסטרטגיה ברורה. אנשים,

לטעון בעזרת מידע ממשלתי כביכול, כי אברך נהנה מן הביטוח הלאומי בסכום של כ-3,000 שקלים לחודש. אלא שהאפשרות הגדולה ביותר של אברך לקבל מן הביטוח הלאומי היא סכום של... 600 שקלים.

טור התגובה של 'דוסיס' על התלוש קיבל חשיפה אדירה והובא בתגובה בכל מקום שבו נידונו תקציבי החרדים. "לא דמייתי שהפער העובדתי כה גדול", אמרה הדוקטורנטית והצטרפה לפרויקט. שבועות לאחר מכן, עם עליית קמפיין 'קדימה' שסיסמתו "לשלם לחיילים כמו לאברכים", הייתה הדוקטורנטית בין אלו שפנו לחברי הכנסת של 'קדימה' בזעם.

אחד מהגופים הנלחמים בציבור החרדי, לכאורה בגיבוי נתונים, הוא עמותתם של אורי רגב ושחר אילן, שלאחר כל מסע הקריאה שלה ליושר חרדי, זכתה על ידי 'דוסיס' לאייתם על חוסר יושר וחוסר ניהול תקין לכאורה של העמותה. "שחר אילן נעול על עצמו, ובטוח שמבין אותנו הכי טוב", אומר אחד מעורכי 'דוסיס'. "בשיחה מסוימת שהייתה לי אתו, אמר לי אילן: 'איש לא מתווכח עם הנתונים שהובאו בסל'. ומדובר כידוע בסל שכלל 17,000 שקלים לאברך, משהו שבשביל לקבל אותו צריך להיות נכה עם 10 ילדים שכולם מעל גיל 18 וגם מתחת גיל 18 בו זמנית..."

כאשר ביקש אורי רגב להתראיין בראיון-חי מול מצלמות הרשת, הצטרפו כל פעילי 'דוסיס' לשואליו והציגו שאלות ענייניות לחלוטין. לא חלפו

**זה כבר לא הימים
שבהם היית צריך
להעביר תגובה
בפקסים. אם אתה
לא מגיב הרגע
- מחר או אפילו
בעוד שעה כבר
יהיה מאוחר מידי"**

מסע שנה. תלמידי ישיבות

הדרת נשים? שלט בבית שמש

דדילמן: "היה סוג של הלם, מה קורה פה? איך אתם כותבים בצורה כזו? עד שהבינו שכן, גם לחרדים מותר להתבטא כך."

ד: "האייטם הראשון היה על חוק טל שפקע והביא תוכן עובדתי. לאחר מכן הופץ סרטון מאויר שבו הייתה רמיזה ברורה לכך, שמטרת אלו שקוראים לגיוס בני הישיבות, היא, בין היתר, לגרום שינוי מהותי באופי החברה החרדית ולא רק ליצור 'שוויון בנטל'. בסרטון הוזכר גם באופן בעייתי הארגון 'שלום עכשיו', ולבקשת הארגון הוסרו ממנו שתי שניות."

ש: "יש עדיין, ברגע זה ממש, המון אייטמים מוכנים, שבכוחם לגרום לזעזועים ולשנות את המפה, אבל אין לנו עדיין תקציב לייעוץ משפטי, שיאפשר לנו לפרסמם."

דדילמן: "יש ב'דוסים' מדור שנקרא 'אלימות נאורה', בו אנו מביאים מקרי אלימות שנבעו מכל מיני אמירות ודיונים 'נאורים'. אחת השאלות ששבה על עצמה שוב ושוב, על ידי חילונים הנחשפים לפעילות שלנו, היא: 'מדוע הדברים הנאמרים כנגד הציבור החרדי, נחשבים מיד כהסתה ואינכם יכולים להבין שזו ביקורת לגיטימית על התנהגותכם, משהו שבא לתקן?' המציאות אומרת אחרת. ביקורת עניינית אינה אמורה לגרום לאנשים לבקש לדקור חרדים או לפרוץ לבית ספר חרדי ולרסס משהו על 'חרדים משתמטים'. מביקורת עניינית אין שנאה ברחובות ודמוניזציה של ציבור שלם. השיח בתקשורת אינו ביקורת - זוהי הסתה לכל דבר."

הרצליה חשוד ב...". הרי שהידיעות הפופולאריות ביותר הן כותרות של "חרדי מואשם בגניבה" וכדומה.

הנוהל הפך לטבעי ורגיל בכל כלי תקשורת אפשרי, גם כאלה שמנהלים דיונים נזעמים על כך שבידיעות על פשעים של שוהים בלתי חוקיים מסודן, מזכירים - ללא צורך, לטענתם - את מוצא התוקף. ב'דוסים', החליטו לתת שוויון הזדמנויות לכולם, ניתן למצוא בין הכותרות המפורסמים על ידם, ניסוחים כגון 'חילונים יורקים בירושלים', או "השכנים מספרים על הרוצח החילוני: היה אדם מטורף". לדבריהם, בכל יום ישנם מעשי פשע חילוניים בלי סוף, ואין סיבה שלא להזכיר את השתייכותו הקהילתית או הדתית של מבצע הפשע, אם החרדים מוזכרים תחת הטיקט של אמונתם הדתית.

ט: "כבר היום ישנם שינויים. עיתונאי ידוע שעסק רבות בחרדים, שינה את רוח כתבותיו מקצה לקצה בעקבות דיאלוגים שניהלנו איתו."

ש: "בתקשורת הכללית, אלה לא רק ידיעות בעיתיות, אלא גם צורת עבודה שיש בה אפליה כנגד חרדים בצורה מוטת לחלוטין. המגיבים לכתבות ברשת לדוגמה. אתה יכול לראות את זה בסגנון התגובות המאושרות, או גם אלו שאינן מאושרות על ידי מנהלי האתרים. יש כלים טכנו-לוגיים רבים לחשוף אינטרסים ב'תגובות' של אנשים, אבל אנו מבטיחים שאחרי כמה הודעות מוכחות כנגד כלי תקשורת מסוים, הכל ישתנה."

■ מה התגובות שקיבלתם בתחילת הדרך?

10 דקות מתחילת הראיון והוא הסתיים באופן בהול.

עבודתם, הגלויה - מלבד זו שנעשית בשקט מאחורי הקלעים - המזכירה מעט את פעילות 'מנוף' וארגונים שונים מן העבר, "פשוט נולדה בזמן הנכון", הם אומרים, ומוסיפים כי השינוי בין גופי ההסברה בעבר, הוא לא רק ב'טריקים', אלא בהבאת עובדות רציניות ונתונים מהרגע להרגע, בזמן אמת. "זה כבר לא הימים שבהם היית צריך להעביר תגובה בפקסים. אם אתה לא מגיב הרגע - מחר או אפילו בעוד שעה כבר יהיה מאוחר מידי". העורך הראשי של 'משפחה', הרב משה גריקל, עם שנים של ניסיון בהסברה חרדית מאחוריו, מביט אל הדור הצעיר של ההסברה, ובאופן יוצא דופן, כשהוא מאזין לדברים, במקום תיקונים והערות מקצועיות - הוא מרעיף בעיקר דברי שבח. "שנים חלמו על כזה דבר. בלי הרבה כסף אפשר לעשות המון. איני יכול לעקוב אחריהם בקביעות, אבל ממה שרואים נדמה שהם פועלים נכון. הם גזלו את החנית מיד המצרי".

חילוני גנב, מוסלמי תקיף

אחת ההנהגות המכוערות של כלי התקשורת בארץ היא הזכרת השתייכותו של אזרח לקהילה החרדית בכל פעם שמתפרסמת ידיעה על מעשה פלילי כלשהו. בעוד מעשים פליליים של חילונים או אפילו של ערבים המבצעים מהומות אלימות נכתבים תחת הכותרת "צעיר נעצר", או "תושב

ח. "ציטטנו עבודה אקדמית שהשוותה את צורת ההסתה הנאצית להסתה כנגד החרדים. מי שראה את זה – השתולל מזעם. זה פשוט העמיד את האמת בפרצוף. מול העבודה האקדמית הזו, לא ניתן לומר: 'אתם עשיתם את זה לעצמכם'". מאוחר יותר, תפרסם קבוצת 'דוסים' נתוני סקר שנערך על ידי הרשות השנייה, המלמד כי צופי התקשורת הנצפית מוצאים כי קיים סיקור שלילי בהיקף של 50% כלפי האוכלוסיה החרדית בתוכניות החדשות השונות. בתגובתו, אמר יו"ר מועצת הרשות השנייה, ד"ר אילן אבישר: "הנתון על החדשות מביא ממצא מאלף, המעיד שהציבור חש שהחדשות אינן עושות צדק עם קבוצות בחברה הישראלית. הופתענו לגלות, שהחרדים במקום הראשון מבחינת הסיקור השלילי בחדשות, והערבים תושבי ישראל במקום הרביעי. המועצה תדון בממצאים של הסקר, הרשות

ה'כתב לענייני חילונים', סיקור משחק ספורט. הוא דיבר על חסידי הכדור, נתן פרשנות משלו על האדיקות בתלבושת שלהם, על זעם בעיניים ועל קנאות חשוכה

החילונית ביקרה את הכתבה ואמרה כי היא נועדה להשחיר את פני החרדים.

אנשי 'דוסים' פנו לעורכי התוכנית וביקשו לגעת בנקודה קטנה ועניינית. האם אכן התבקש הכתב לשלם על תורו אצל הגר"ח קנייבסקי? ואם כן, כמה? האם לאחר ה'תשלום הראשוני', כלשונם, היה תשלום נוסף? התגובה המגומגמת לא איחרה לבוא. המפיקים סיפרו, כי אכן לא התבקשו לשלם, אלא ראו אדם המניח שטר כסף ומכריז "צדוקע" ("אגב גם כאן השתמשו במילה 'צדוקע', בהגייתה הזו, וזה לא בטעות" מציין ה) ולכן הניחו גם הם כסף. הקריינות שליוותה את ההסרטה, הייתה שקרית ומעוותת.

זו הפעם הרביעית שתלונה על יוצרי התוכנית מוגשת למועצת העיתונות. לוחמי 'דוסים' מקווים, כי בפעם הבאה יחשבו המגישים פעמיים אם לתת מצג כזב, כדי להגיע לתוצאה המיוחלת.

נשיא מכללה חיפאית שהציגה תערוכה משפילה עם תמונות של חרדים וזכתה לפעילות נגד של 'דוסים', יצר קשר עם חברי הקבוצה, ולאחר שיחה ארוכה שבה ביקש להתנצל – הזמין אותם, מיוזמתו, להרצות בפני תלמידיו.

כתבנו לענייני חילונים

חברי הקבוצה לא נמנעים מניסויים בתקשורת ובמדעי החברה, לעיתים עם ניחוח פרובוקטיבי. בתחילת הגל האחרון של העלאת נושא גיוס בני הישיבות לשיאו של השיח הציבורי בארץ ישראל, שווק על ידם אייטס, שבו מתראיינים כביכול אנשים העומדים מאחורי קלעיה של פעולה מתוכננת להתגייסות חרדית מאסיבית – על מנת ליצור אנדרלמוסיה רוחנית בצה"ל, אבל לכיוון היהדות.

במקרה אחר הם ערכו חיקוי לתפקיד ה'כתב לענייני חרדים'. חרדי תושב חוץ לארץ, שימש 'כתב לענייני חילונים'. כצפוי, כשם שבעיתונות הכללית הכתבים 'לענייני' מגלים בורות באופן חופשי לצד עיוותים מרגזים, "אין סיבה שלא יהיה גם לנו אחד כזה", הם אומרים.

ה'כתב לענייני חילונים', סיקר למשל משחק ספורט. הוא דיבר על חסידי הכדור, נתן פרשנות משלו על האדיקות בתלבושת שלהם, על זעם בעיניים ועל קנאות חשוכה, וכן, גם על תקציבי עתק המוענקים לחסידי הספורט. התגובות הנזעמות לכתבותיו של הכתב לענייני חילונים, היו רבות, והשקתו של הכתב הפכה לאייטס בכלי תקשורת רבים, בחלקם בין הכותרות הראשונות בקדימותם. באופן כזה נכנסת ההסברה מן הדלת האחורית, ומניחה מראה גדולה מול עיני המתבונן.

בהכוונת מורי הוראה

■ בסך הכל העמל הגדול שלכם הופך למזערי בעולם התקשורת הגדול. יש לכם רגעים של ייאוש?

ש: "שלשום היה רגע שאמרתי לעצמי, שאני מיואש. אני משקיע אנרגיות זמן, בהרבה מקרים זה על חשבון זמן יקר, כפשוטו. אבל אז, מגיעות נקודות אור קטנות, כמו חילונים שלאור פרסומי 'דוסים', נוצר עימם קשר חיובי של קירוב, או מישהו בכיר שפונה ואומר: "איך אתם יכולים

נקודות אור קטנות. קירוב חילונים

ברזומה שלהם, ניתן למנות מקרים רבים שיחדי משקפים מציאות עגומה. זה מתחיל בסיפור על חרדי שלא הוכנס לקניון רמת אביב, אייטס שהגיע במהירות לכל כלי התקשורת על ידי פעילות מאומצת של חברי הקבוצה מאחורי הקלעים, או הסתה הזויה שנבעה מכך שאי מי החליט כי חברת מלח 'סלית' הסירה איור של סבתא המצוי על שקיות המלח לבקשת הבד"צ. האמת הייתה קרובה, אבל בהבדל משמעותי: הסרת האיור הייתה על המלח המשווק לפסח בלבד, ונעשתה כדי ליצור הבדלה כשרותית. 'דוסים', דאגו להפיץ ידיעה על מקרה דומה של "הדרת עגבניות". אם גם ברסק העגבניות הסירו את תמונת העגבניות, מדוע לא לזעום גם על הכפייה הזו?!

כך לדוגמה, ניתן לראות סיפור של נהג אגד, שהשפיל חייל חרדי בקריאות "נצלן" שזכה לערנות רבה בקרב העיתונות. סיפור טרי מדבר על כתבה ששודרה בערוץ 10, בה נידון עניין תרומת האיברים, ומרן הגר"ח קנייבסקי הוצג שם באופן מזעזע, תוך עשיית דה-לגיטימציה לכבוד התורה. ברקע אומר הקריין: "הרב מקבל אותנו לאחר תשלום ראשוני... בין היתר, מדובר שם רבות על 'קנים מדובלים' ו'חלוקים שחורים'. גם העיתונות

תבחן את הנושא מול חברות החדשות, ובמקביל נפעל לשיפור המצב באמצעות נציגי הרשות בדיר"קטוריונים של חברות החדשות".

השמדה בלחיצת כפתור

פעילות 'דוסים' לא מסתיימת בדיווחים חדשותיים.

משחק מחשב חדש שהוצע לילדי ישראל, נקרא 'פלישת הדוסים'. כללי המשחק פשוטים למדי: ילדה ישראלית הולכת ברחוב ושרה בקול, חרדים לבושי שחור יורקים בפניה, ועל ידי שיריה היא מצליחה להתחמק. בכל שיר שהיא מצליחה לבצע בשלימות, החרדי פשוט מת והיא יכולה לרשום את גולגלתו על שמה. בסוף המשחק, זוהה המשתמש ל"כל הכבוד, הרגת X חרדים, חסכת לקופת המדינה X כסף".

'דוסים' העלו את עובדת קיומו של המשחק האנטישמי לתודעה הישראלית, ובתוך דקות הוסר המשחק על ידי החברה שעל שרתיה הוא הוצב, לקול זעמם של אנשי ציבור וח"כים. בכל כלי התקשורת לסוגיהם, רואיינו אנשי 'דוסים', למול תגובות רבות של אלו, שמשום מה כבר התרגלו ככל הנראה ואינם מבינים על מה המהומה.

לשתוק, כשנחמיה שטרסלר משתלח בכם שוב ושוב כפרזיטים?"

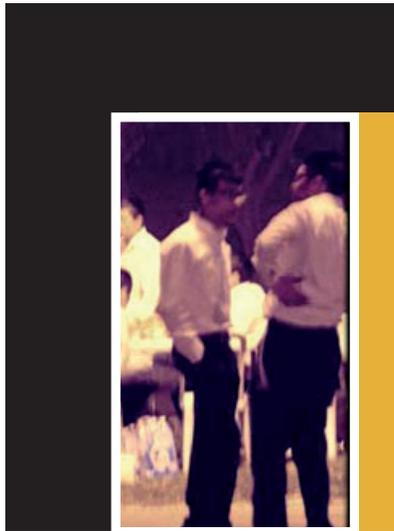
שטרסלר מגיע כפרשן כלכלי של נתונים ומספרים, כביכול באופן ענייני. בעבר, אף קיבל פרס ביקורת התקשורת על אומץ לב, הוא מנצל את זה ומפרסם נתונים, ואנו מפרקים את טוריו לגורמים ופוסלים טענה אחר טענה. כאשר הצהיר כי אין רופאים חרדיים, פשוט שמנו תמונה של רופאים חרדיים ב'מעייני הישועה'."

דרלמן: "אנחנו נושאים תפילה לאורך כל הדרך שלא נתייאש. יש לנו עידוד, ליווי והכוונה מגדולי ישראל שנתנו לנו היתר להשתמש בטכנולוגיה לצורך זה. הכל ברשותם ועל דעתם. היום ניגש אלי חילוני וטען ש'החרדים לא בסדר, חברה חולה', הוא הביא ארבע דוגמאות, שכולן כבר מוצגות על ידי 'דוסיס' כמופרכות. ברגע הזה, אתה מבין שצריך לצעוק את האמת, שכל העולם ישמע."

בעודם מדברים, הם מקבלים לידיהם תדפיס של כתבה מקוונת וחיוך עולה על פניהם. לפני חודשים ספורים, אסרה עיריית מודיעין על כניסתם של חרדים לפארק ענבה הנמצא בתחומיה. התירוץ היה החלטת מועצה שלא להכניס 'תושבי חוץ'. התקשורת המקומית, תלתה זאת בשקר כלשהו של תגובה על אי כניסה של חילוניים לפארק ארכיאולוגי הקיים במודיעין עילית, פארק שכל הנראה אף אינו קיים. קבוצת 'דוסיס' הגישה תלונות, העירה את תשומת לבו של התקשורת על האפלייה המזכירה ימים מסוימים מאוד בגלויות ישראל. היועץ המשפטי לממשלה התערב, ובסופו

של דבר, למרות חוות דעת שאפשרה לעיריית מודיעין להמשיך בנוהל הבלתי ייאמן הזה, הלחץ הגדול עשה את שלו וגרם לאי נוחות אף לתושביה החילוניים של מודיעין.

בפסח האחרון, הכניסה 'לכלבים ולחרדים' בפארק ענבה הייתה מותרת. ומי שלא רצה כמה משפחות חרדיות, קיבל אותם בהמוניהם. ההצלחה מבחינתם, היא דווקא תגובות תושבי מודיעין, שהצהירו בקול רם בפני כלי התקשורת החילוני: "זה אמנם לא נעים. מגיעים המון חרדים שממלאים את המקום. אבל למרות שלא נוח לנו, אני לא חושבת שזה לעניין לסגור או לנסות להרחיק אותם, הם אחינו". תושב נוסף אומר: "שיבאו ויטיילו. מספיק להטיף שצריך לעמוד על המשמר כדי להגן על הפארק שלנו". הקול משתנה. יש עתיד. ■

תגובות

שחר אילן מסר בתגובה לדברים המתיחסים אליו בכתבה: "ראוי לנסות (כנראה ללא סיכוי רב להצלחה) לשרש את המיתוס לפיו קבעתי שכל אברך מקבל 17 אלף שקלים לחודש. מה שנכתב ב'הארץ' בסדרה 'חרדים 98' בדיוק ובפירוט רב הוא, שמשפחת אברך שלה עשרה ילדים והאישה בה אינה עובדת, מקבלת הטבות בשווי 11 אלף שקלים נטו, שהן שוות ערך ל-17 אלף שקלים ברוטו. במקביל חושבו סלי התמיכות לשלוש משפחות נוספות שהחלו ב-4,200 שקל (משפחה עם 3 ילדים, אישה לא עובדת). מי שמפיץ את הטענה שקבעתי שכל אברך מקבל 17 אלף שקל, תורם רבות להשמצת ציבור האברכים ולא להגנתו".

נחמיה שטרסלר לא העביר את תגובתו עד לסגירת הגליון.